

ARKUSZ EGZAMINACYJNY III
czasy nowożytne do roku 1815

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

Temat I

Wyjaśnij wewnętrzne i europejskie uwarunkowania rozkwitu gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej w Polsce.

Kryterium ogólne	Kryterium szczegółowe	Punkty
Treść	Poziom I. Zdający podał jedynie podstawowe informacje świadczące, że wie co składa się na fakty (zjawiska) społeczne i gospodarcze oraz, że zdaje sobie sprawę, iż podlegały one pewnym zmianom w czasie, potrafił właściwie umieścić przytaczane przykłady w czasie i w przestrzeni.	1 - 6
	Poziom II. jak wyżej, a ponadto: zdający dostrzegł niektóre wewnętrzne przyczyny zjawiska; przedstawił w uproszczonej formie jego europejskie uwarunkowania.	7 – 12
	Poziom III. Zdający dobrał starannie faktografię, zarówno dotyczącą spraw wewnętrznych, jak i europejskich uwarunkowań, dostrzegł wzajemne relacje (zależności) między rozwojem gospodarczym Polski a Europą zachodnią, ukazał te zależności w ich dynamice; wykazał się zrozumieniem pojęć niezbędnych do właściwego przedstawienia zagadnień gospodarczych.	13 – 18
	Poziom IV. jak wyżej, a ponadto: w pełni wyjaśnił genezę zjawiska, dokonał bilansu (i oceny tego zjawiska) dla XV-XVI w.; odniósł się do sytuacji politycznej i społecznej w Polsce; podjął próbę analizy porównawczej życia gospodarczego Polski i Europy, uwzględnił pierwsze symptomy załamania gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej; sformułował wnioski i odniósł się do ocen historiografii.	19 – 24
Kompozycja	Spójna, logiczna wypowiedź, zachowanie ciągłości i logiki wywodu oraz spójnych przejść między kolejnymi częściami pracy.	1
	Właściwa struktura i proporcje między poszczególnymi częściami pracy, przemyślana konstrukcja z zakończeniem uwzględniającym wnioski.	1
Estetyka	Układ graficzny i czytelność pisma.	1
Język	Poprawność gramatyczna (fleksja, składnia), ortograficzna i interpunkcja.	2
Styl	Styl zharmonizowany z formą wypowiedzi.	1

Uwaga: punkty za kompozycję, estetykę, język i styl dodajemy wówczas, gdy praca zostanie zaliczona, co najmniej do poziomu I.

ARKUSZ EGZAMINACYJNY III
czasy nowożytne do roku 1815

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

Temat II

Inflanty były obszarem międzynarodowej rywalizacji w latach 1561-1721.

Scharakteryzuj dążenia Rzeczypospolitej, Szwecji i Moskwy (Rosji) do opanowania Inflant w latach 1561-1721.

Kryterium ogólne	Kryterium szczegółowe	Punkty
Treść	Poziom I. Zdający zidentyfikował cezury i przytoczył <u>niektóre</u> z faktów politycznych ilustrujących temat.	1 - 6
	Poziom II. Zdający zrozumiał cezury i właściwie umieścił zagadnienie w przestrzeni, przedstawił pełniejszą faktografię; wykazał się rozumowaniem – podał <u>niektóre</u> przyczyny i skutki.	7 – 12
	Poziom III. Zdający nie ograniczył się tylko do przytoczenia faktografii ilustrującej temat, ale konsekwentnie prześledził kolejne etapy walki o dominację w tej części basenu morza Bałtyckiego, dostrzegając złożoność procesu; uwzględnił rolę tych państw w poszczególnych okresach (Rzeczypospolitej od 1561 do 1621 [formalnie do 1660 r] Szwecji 1621-1721, Rosji w początkach XVIII stulecia) dostrzegł przyczyny i następstwa tych zmian.	13 – 18
	Poziom IV. jak wyżej a ponadto: zdający ukazał w ujęciu problemowym i dynamicznym rolę tych trzech państw w basenie morza Bałtyckiego i na kontynencie, uwzględnił w pełni złożoność zjawiska [w tym aspekty gospodarcze i strategiczne rywalizacji Szwecji z innymi państwami tego regionu, ambicje imperialne (Moskwy) Rosji, defensywną politykę Rzeczypospolitej wobec Szwecji, a następnie wobec (Moskwy) Rosji], sformułował wnioski, dokonał bilansu i odniósł się do ocen historiografii.	19 – 24
Kompozycja	Spójna, logiczna wypowiedź, zachowanie ciągłości i logiki wywodu oraz spójnych przejść między kolejnymi częściami pracy.	1
	Właściwa struktura i proporcje między poszczególnymi częściami pracy, przemyślana konstrukcja z zakończeniem uwzględniającym wnioski.	1
Estetyka	Układ graficzny i czytelność pisma.	1
Język	Poprawność gramatyczna (fleksja, składnia), ortograficzna i interpunkcyjna.	2
Styl	Styl zharmonizowany z formą i treścią wypowiedzi.	1

Uwaga: punkty za kompozycję, estetykę, język i styl dodajemy wówczas, gdy praca zostanie zaliczona, co najmniej do poziomu I.

ARKUSZ EGZAMINACYJNY III
czasy nowożytne do roku 1815

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

Temat III

Scharakteryzuj rolę Warszawy w życiu politycznym i kulturowym Rzeczypospolitej za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Kryterium ogólne	Kryterium szczegółowe	Punkty
Treść	Poziom I. Zdający wskazał właściwe cezury i przytoczył <u>niektóre</u> z faktów politycznych rozgrywających się w Warszawie stanisławowskiej, a także <u>niektóre</u> fakty kulturowe związane z Warszawą.	1 - 6
	Poziom II. jak wyżej, a ponadto: zdający przedstawił pełniejszą faktografię; wykazał się rozumowaniem – podał niektóre przyczyny i skutki oraz wskazał ich wagę - w jego pracy wystąpił element oceny.	7 – 12
	Poziom III. dający nie ograniczył się do przytoczenia faktografii ilustrującej temat, ale starał się ukazać rolę miasta w życiu politycznym i kulturowym kraju, odnotował i ocenił mecenat królewski.	13 – 18
	Poziom IV. jak wyżej, a ponadto: zdający ukazał rolę miasta w ujęciu dynamicznym (w okresie całego panowania Stanisława Augusta), dostrzegł, że Warszawa za panowania tego władcy wkroczyła na drogę wielkomiejskiego rozwoju, zauważył, że wraz z upadkiem Rzeczypospolitej nastąpiła degradacja stolicy; dokonał oceny roli Warszawy w życiu politycznym i kulturowym (dostrzegł wielorakie funkcje tego miasta w dziejach Polski stanisławowskiej); sformułował wnioski i odniósł się do ocen historiografii.	19 – 24
Kompozycja	Spójna, logiczna wypowiedź, zachowanie ciągłości i logiki wywodu oraz spójnych przejść między kolejnymi częściami pracy.	1
	Właściwa struktura i proporcje między poszczególnymi częściami pracy, przemyślana konstrukcja z zakończeniem uwzględniającym wnioski.	1
Estetyka	Układ graficzny i czytelność pisma.	1
Język	Poprawność gramatyczna (fleksja, składnia), ortograficzna i interpunkcja.	2
Styl	Styl zharmonizowany z formą i treścią wypowiedzi.	1

Uwaga: punkty za kompozycję, estetykę, język i styl dodajemy wówczas, gdy praca zostanie zaliczona, co najmniej do poziomu I.